

Zakończenie i wnioski z przeprowadzonych badań

Celem mojej pracy była próba opisu najbardziej typowych przyczyn zróżnicowanych osiągnięć szkolnych mających związek ze środowiskiem rodzinnym ucznia. Na podstawie literatury i badań własnych potwierdzam treści zawarte w moich hipotezach badawczych i stwierdzam, że:

Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest środowiskiem, które najpełniej zaspokaja potrzeby dziecka, zapewnia mu najkorzystniejsze warunki rozwoju i najlepszą opiekę. Rodzina ma ogromny wpływ na postawy, potrzeby dziecka i sposób ich zaspokajania. „W domu rodzinnym dziecko uczy się właściwych sposobów reagowania i zachowania, nabywa ogłady i obycia... jeśli te cechy u dziecka nie występują to jest to wyraz zaniedbań wychowawczych lub niskiego poziomu kulturalnego domu, w którym się ono wychowuje.”[i]

Dzięki stawianym dziecku wymaganiom, rodzina wpływa również na rozwój zdolności i umiejętności oraz poziom osiągnięć dziecka.

Dziecko w „świecie rodziny” najwcześniej poznaje i przyswaja wartości, które później często stają się drogowskazami u jego życiu.

Im wcześniej je pozna i oceni, a być może i zinternalizuje, tym łatwiej będzie się dziecku poruszać po ścieżkach własnego życia. „Rodzina zatem staje się dla dziecka szczególnie ważna w wyposażeniu go w czytelną mapę wartości, wg której poruszać się może w swoim życiu.”[ii]

Stosunki między rodzicami a dziećmi odbijają się na wynikach szkolnych i to nawet w przypadku wysokich uzdolnień intelektualnych. Uczniowie, których rodzice chwalać za postępy w nauce, zachęcają do wytrwałości w celu zdobywania lepszych wyników w celu zdobywania lepszych wyników są czuli i darzą swoje dzieci zaufaniem, osiągają zdecydowanie lepsze wyniki w nauce. Przyjmując dziecko takim, jakim jest, wychodzą naprzeciw jego potrzebom, znają je i rozumieją. Dbają o prawidłowy rozwój intelektualny dziecka, stymulując go przez odpowiednie wzbogacanie środowiska życia dziecka.

„Drugorocznosc i inne niepowodzenia szkolne dotyczą najczęściej dzieci z rodzin, w których rodzice mają niski poziom wykształcenia, nadużywają alkoholu, z rodzin rozbitych emocjonalnie, a jednocześnie żyjących

biednie i w trudnych warunkach mieszkaniowych.”[iii]

Nadmierna koncentracja na dziecku, brak swobody i stymulowania jego aktywności nie sprzyja, a nawet w dużym stopniu ogranicza rozwój intelektualny dziecka. Jeśli dziecko zostanie otoczone rozumną opieką wychowawczą, będzie doświadczać życzliwości i miłości ze strony rodziców, to lepiej i pełniej wykorzysta posiadane możliwości działania w środowisku rodzinnym i w szkole.

Współpraca szkoły z rodzicami będzie satysfakcjonująca, gdy kontakty z nimi nie będą tylko oparte na wymianie informacji i okazjonalnych uroczystościach, ale na codziennym współdziałaniu.

W czasie swojej pracy oraz prowadzonych badań zauważyłam, że współpraca rodziców ze szkołą, pod względem częstotliwości kontaktów jest znacznie lepsza w grupie uczniów uzyskujących najwyższe wyniki w nauce. Rodzice tych dzieci współpracują ze szkołą w różnorodny sposób: odbywają indywidualne rozmowy z wychowawcą klasy, biorą udział w imprezach, wspierają działania dydaktyczne szkoły. Zadawalający jest fakt, że większość rodziców uważa, iż kontakty ze szkołą opierają się na wzajemnej życzliwości i zaufaniu. Bardzo dobrzy uczniowie w większości mają korzystną sytuację pod względem atmosfery, w jakiej przebiega współpraca ich domu rodzinnego i szkoły.

Szczególną niechęć wg badań własnych i literatury wykazują rodzice uczniów osiągających niskie wyniki w nauce, gdyż „rodzice nie mając informacji o postępach dzieci nie szukają możliwości udzielenia pomocy swoim dzieciom w pokonywaniu trudności napotkanych przez nie w nauce”[iv]. Niewątpliwie taka postawa rodziców ujemnie wpływa na efekty edukacyjne i zachowanie ich dzieci.

Sytuacja rodzinna dziecka stanowi zespół czynników, które w poważnym stopniu decydują o poziomie wyników jego pracy szkolnej.

Trudności w realizacji podstawowych funkcji i wychowawczych i ekspresyjno-emocjonalnych wobec dzieci często wynikają z nieporadności życiowej rodziców. Ta łączy się często z niskim poziomem wykształcenia i przejawia się w nadopiekuńczości rodziców, ograniczaniu swobody dziecka, i rygoryzmie wobec niego. Nieporadność rodziców niejednokrotnie wiąże się z niemożnością sprostania kłopotom materialnym rodziny lub z alkoholizmem współmałżonka.

Złe warunki mieszkaniowe, duża liczba osób w mieszkaniu, mała ilość pomieszczeń mieszkalnych oraz brak miejsca do pracy w domu bardzo często wpływają negatywnie na osiągnięte wyniki w nauce dziecka. Wpływ rodziców na dzieci ma rozległy zasięg i oddziałuje na rozwój funkcji poznawczych dziecka, a później na jego osiągnięcia szkolne na powstanie jego równowagi uczuciowej: poziom dojrzałości społecznej, na stosunek do siebie i innych członków społeczeństwa.

Z badań wynika, że negatywne bądź pozytywne czynniki zazębiają się wzajemnie, tworząc sprzyjającą atmosferę rozwoju lub atmosferę obciążającą ten rozwój.

„Podstawową więź między rodzicami i dziećmi jest miłość. Problem polega na tym, że rodzice często nie potrafią przekazać im swojej miłości w taki sposób, aby dzieci czuły się naprawdę kochane.”[v]

Mówiąc inaczej – przy najlepszych intencjach i dobrej woli często brakuje rodzicom umiejętności. Wszyscy rodzice i wychowawcy potrzebują w tej dziedzinie edukacji, ponieważ wychowanie to proces niesłychanie odpowiedzialny, złożony i trudny, jednak dziecko jest wartością nadrzędną i trzeba takie zabiegi podjąć, by stworzyć mu warunki do pełnego rozwoju.

Z całości kształtu badań nasuwają się następujące wnioski:

- ciągłe zainteresowanie rodziców powinno towarzyszyć postępom szkolnym ich dziecka i stanowić bardzo ważny element w kształceniu jego stosunku do nauki, a w efekcie wpływać na wyniki nauczania;
- rodzina powinna dołożyć wszelkich starań, by stworzyć najkorzystniejsze warunki rozwoju dziecka i otoczyć je możliwie najlepszą opieką wychowawczą;
- współpraca rodziców ze szkołą wpływa na zmniejszenie błędów wychowawczych, a wnikliwa obserwacja dziecka przyczynia się do wczesnej likwidacji dysharmonii rozwojowych i zapobiegania kłopotom szkolnym na jakie może trafić dziecko;
- wczesne rozpoznanie trudności uczniów w nauce jest punktem wyjścia i warunkiem prawidłowej organizacji, i pracy z dzieckiem zarówno w szkole jak i w domu.

„Rodzina współczesna traktowana jako zmienna niezależna wpływa na osobowość, funkcjonowanie jednostek, a także kształtuje w znaczącym wymiarze ich losy. Wypełnia zarazem ważne funkcje w ramach

społeczeństwa globalnego... oraz w dziedzinie socjalizacji jednostek i ich przygotowania do życia i działań w zmieniającym się szybko społeczeństwie.”[vi]

Jeśli funkcjonowanie rodzin i ich kondycja pogarsza się odbija się to ujemnie na funkcjonowaniu ich dzieci. W interesie więc dziecka oraz społeczeństwa leży prawidłowe funkcjonowanie rodzin oraz tworzenie warunków do prawidłowego ich rozwoju.

Myślę, iż w pracy tej udało mi się w pełni ukazać środowiska życia rodzinnego dziecka z osiąganymi wynikami szkolnymi i wynikające z tego związku zależności.

—

[i] J.A. Pielak: Dom rodzinny, [w: Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze, nr 6/1998 r., s. 7]

[ii] B. Dymara, Dziecko w świecie rodziny, Kraków, 1998 r., s. 191-192.

[iii] Dysfunkcje i patologie w rodzinie, [w: Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze, nr 11/1996 r., s. 15]

[iv] H. Cudak, Szkice z badań nad rodziną, Warszawa 1995 r.

[v] J. Sakowska: Program pomocy rodzinie, [w: Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze, nr 1/2000 r., s. 16]

[vi] T. Plich, J. Lepczyk, Pedagogika społeczna, Wdanie II, Warszawa, 1995 r., s. 151-152.